

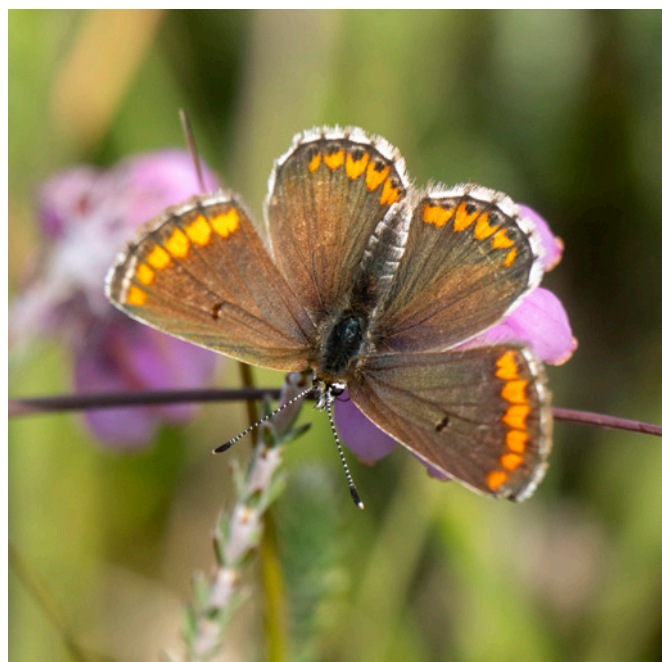
Van de bestuurstafel

Stefan Pronk

De donkere dagen liggen weer voor ons. Veel dieren trekken zich tijdelijk terug in winterrust. Dat geldt ook voor de meeste vlindersoorten. Ook veel natuurliefhebbers doen het in de winter een 'tandje' rustiger aan en nemen de tijd om nog eens terug te blikken op het afgelopen groei- en vlinderseizoen.

Ook na begin oktober zijn van een aantal dagvlindersoorten nog vele nieuwe waarnemingen doorgegeven. Desondanks was toen de 'bulk' aan gegevens voor 2024 wel bij de NDFD binnen en kunnen we op basis daarvan al de nodige conclusies trekken over het afgelopen (Drentse) vlinderseizoen. Tijdens de najaarsbijeenkomst op 13 november presenteren we de opvallendste resultaten. Bent u ook weer van de partij?

Op de website van de Vlinderwerkgroep Drenthe (www.vlinderwerkgroepdrenthe.nl) zijn ook mooie en bijzondere waarnemingen van zowel dag- als nachtvlinders uit de provincie in dit jaar te vinden. Hier kun je, 'via een klik', ook terecht voor alle Drentse gegevens die op Waarneming.nl zijn doorgegeven. Ga deze winter daar ook eens een kijkje nemen!

In 2024 zijn in Drenthe weinig exemplaren van het Bruin blauwtje gezien. Wildenberg, Reestdal (foto Dick Mooi).

Inhoud

• Van de bestuurstafel Stefan Pronk	1
• Najaarsbijeenkomst 13 november 2024	1
• Ook voor 2024 weer financieel steuntje in de rug van de provincie Drenthe	2
• Een nieuwe manier om Heivlinders te inventariseren? Ben van As	3
• Ruige anjer (<i>Dianthus armeria</i>) als nectarplant Ate Dijkstra	4
• Van rups naar larve: een metamorfose Ate Dijkstra	6
• Vlinders in de kunst en literatuur deel 11: Islamitische kunst (2) Ate Dijkstra	7
• Colofon	8

Voor deze najaarseditie van de *Roep'n&Botterklipp'n* heeft Ate Dijkstra maar liefst drie bijdragen geleverd. Naast een nieuw vervolg in zijn reeks over Vlinders in de kunst en literatuur, maakt hij ons deelgenoot van twee bijzondere vlinderervaringen in zijn eigen tuin: een onderwerp voor een stukje voor de *Roep'n&Botterklipp'n* vind je dus (soms) vlak naast de deur. Overvallen door een regenbui op het Ballooërveld ontdekte Ben van As een nieuwe manier om Heivlinders te spotten, een ervaring die hij graag wil delen.

In september ontvingen we bericht van de provincie Drenthe, dat we ook voor 2024 een financiële bijdrage krijgen voor het werk dat we als stichting verrichten.

Programma Najaarsbijeenkomst 13 november 2024 De Klipper, Zwiggelte

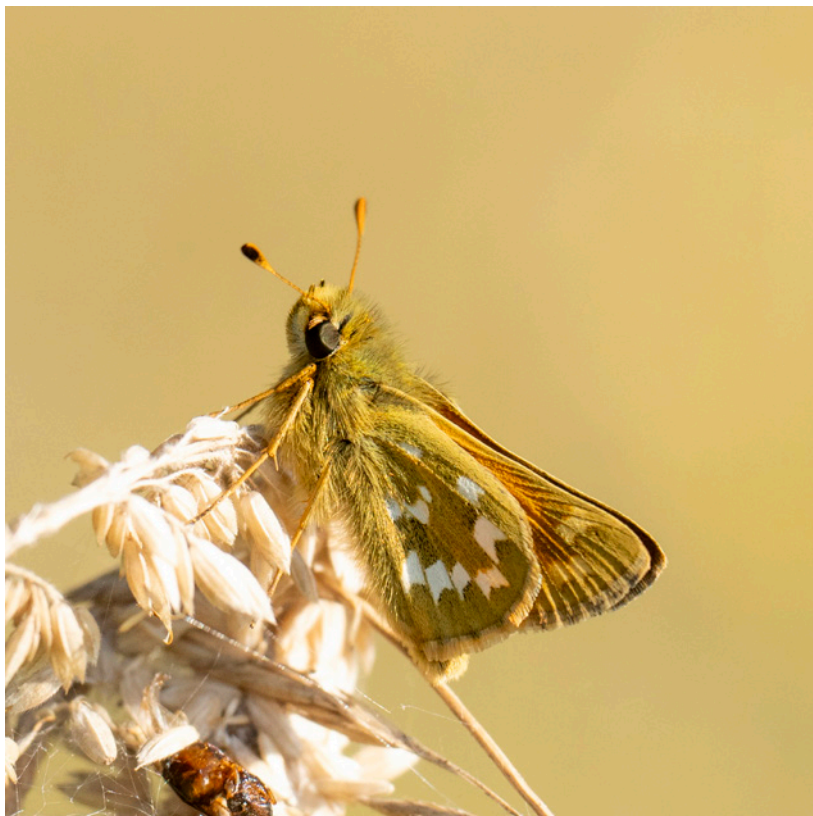
- Voedselkwaliteit voor de Kommavlinder Michiel Wallis de Vries, De Vlinderstichting
- Nachtvlindermeetnet in natuurgebieden Rik Wever, De Vlinderstichting
- Hoe vlogen de dagvlinders in 2024? Voorlopige indruk Willem Bosma en Stefan Pronk i.s.m. Dick Mooi
- Nachtvlinder verhalen anno 1899 en 2024 Eef Arnolds i.s.m. Ton Schoenmaker

De presentaties van deze lezingen zijn te vinden bij 'Programma' op <https://vlinderwerkgroepdrenthe.nl>.

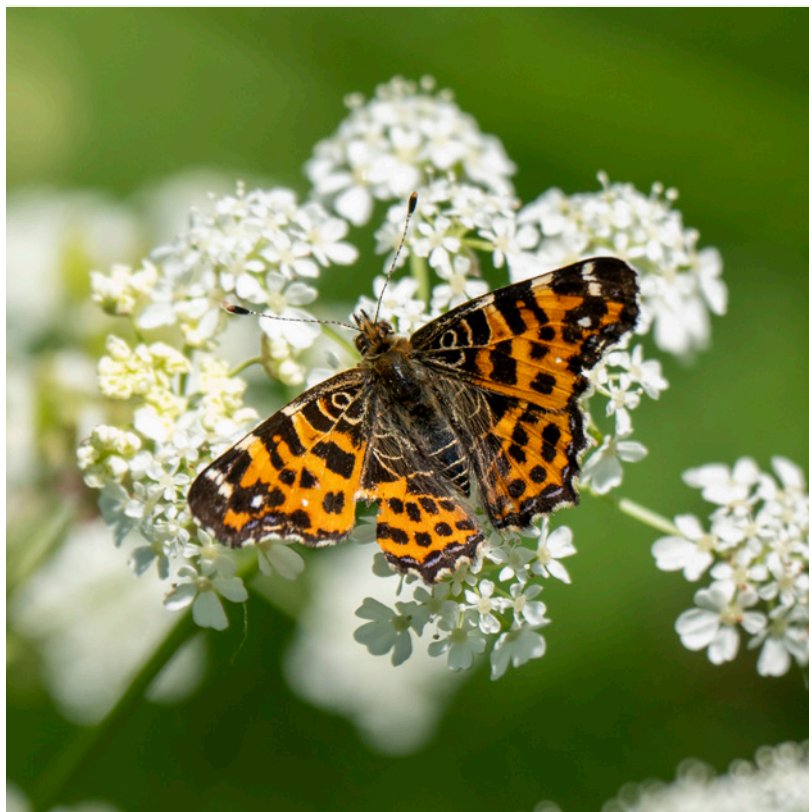

Dat geeft ons een belangrijke steun in de rug om onze activiteiten te kunnen blijven ondernemen. Het werk van de Vlinderwerkgroep Drenthe steunt natuurlijk vooral op de inzet van tientallen vrijwillige vlinderaars en andere betrokkenen voor het in beeld brengen van de verspreiding van dag- en nachtvlinders in Drenthe en op hun hulp bij het organiseren van onze activiteiten. Voor het toekennen van deze provinciale subsidie en de waardering die daaruit spreekt zijn we uiteraard heel dankbaar!

Namens het bestuur van de Vlinderwerkgroep Drenthe wens ik u veel leesplezier toe en graag tot ziens op de najaarsbijeenkomst op woensdagavond 13 november in Zwiggelte!

Het Elper-Westerveld is nog een van de weinige Drentse natuurgebieden waar in 2024 nog Kommavlinders rondvlogen. [De kwaliteit van het voedsel](#) van dit dikkopje staat centraal in de presentatie van Michiel Wallis de Vries op de najaarsbijeenkomst op 13 november (foto Dick Mooi).

Het Landkaartje had eindelijk weer eens een goed jaar. Reestdal, 11 mei 2024 (foto Dick Mooi).

Ook voor 2024 weer financieel steuntje in de rug van de provincie Drenthe

Net als voorgaande jaren hebben we samen met de Werkgroep Florakartering Drenthe (WFD) en de Paddenstoelenwerkgroep Drenthe (PWD) een subsidieverzoek ingediend bij de provincie Drenthe om onze activiteiten, zoals het organiseren van de voor- en najaarsbijeenkomsten, het veldwerk voor de nachtvlinderatlas, het in de lucht houden van onze website en het maken van de *Roep'n& Botterklipp'n* ook in 2024 te kunnen voortzetten. Via de WFD, die de aanvraag ook dit keer weer verzorgde, kregen we onlangs de subsidie van 750 euro overgemaakt.

Uiteraard zijn we heel blij met deze provinciale waardering voor het vele veldwerk dat de drie vrijwilligerswerkgroepen voor inventarisatie, monitoring en bescherming van de Drentse natuur verzetten.

provincie Drenthe

Een nieuwe manier om Heivlinders te inventariseren?

Ben van As

Op 14 augustus was ik rond half twee weer eens op het Ballooërveld toen het begon te regenen. Ik had geen regenkleding bij mij dus besloot ik onder de enige grote boom die ik zag, een Ruwe berk, te gaan schuilen. Niet de ideale boom, maar ik drukte mijzelf met de rug tegen de stam. Plotseling kwamen er twee donker gekleurde vlinders recht naar mij toe vliegen die op de stam gingen zitten: Heivlinders! Verbaasd stond ik ze te bekijken: zo bang voor een beetje water? Afijn, de ene kreeg ik op de foto, de andere zat te hoog.

Vervolgens ben ik door de regen naar een naburig groepje van drie kleinere berkjes gegaan. En daar zaten er warempel drie op de stammen! Toen kwamen daar ook twee Atalanta's schuilen en die joegen er twee op. Eén landde zelfs even op mijn broek. Vervolgens, al aardig doorweekt... en weer een stuk verder vond ik er nóg een!

Het afzoeken van berkenstammen op de heide tijdens een regenbui lijkt dus een goede manier om de aanwezigheid van Heivlinders boven water te krijgen.

En dan te bedenken dat ik al blij was met een vóór de middag waargenomen Distelvlinder en een eieren leggend vrouwtje Zwartsrietdikkopje...

Heivlinders schuilen tegen de regen op een berkenstam.
14 augustus 2024, Ballooërveld (foto's Ben van As).

Ruige anjer (*Dianthus armeria*) als nectarplant

Ate Dijkstra

De Ruige anjer is een kortlevende plant. Zij brengt één of twee winters als rozet door en bloeit slechts eenmaal. Het is een warmteliefhebber van open droge zonnige standplaatsen met een kalkhoudende zandige of licht kleiige bodem. De soort groeit van nature vooral op dijkellingen in Zeeland en was voorheen ook hier en daar verspreid te vinden in Zuid-Limburg en op grazige dijken langs de grote rivieren, onder andere bij Nijmegen en Arnhem (NDFP). De soort staat als ‘Kwetsbaar’ op de Nederlandse Rode lijst Vaatplanten 2012 (Duistermaat, 2020). Behalve op de natuurlijke groeiplaatsen komt Ruige anjer ook als adventief in tuinen voor. Dat is ook in onze tuin het geval. Omdat ze ook veel in bloemenmengsels zit is tegenwoordig weer sprake van een duidelijke toename. Vanaf 2000 is Ruige anjer in Drenthe op ruim 20 plaatsen verwilderd of uitgezaaid gevonden (NDFP).

Jaarlijks komen in onze tuin vijf tot zeven planten tot bloei. De meeste exemplaren staan in een gleuf tussen grindtegels. Mogelijk zijn die tegels gelegd op een bed van wat kalkrijk zand. Sommige kiemplanten verschijnen spontaan in een bloempot met andere planten. Toen ik wat achtergronden in de *Nederlandse Ecologische Flora* (Weeda e.a., 1985) opzocht werd ik getroffen door de volgende tekst: “De rozerode bloemen zijn vrij klein en staan opeengedrongen waardoor de plant iets van een Duizendschoon weg heeft. De bloei maakt een armoediger indruk dan bij deze tuinplant, doordat maar enkele bloemen gelijktijdig open zijn. Hier komen, anders dan bij de meeste Anjers maar zeer weinig insecten op af. Thijsse vermeldt een zekere voorkeur van de Oranje luzernevlinder (*Colias crocea*)”.

Nieuwsgierig makende laatste zin

Vooral die laatste zin prikkelde mijn belangstelling. De Ruige anjer was ook in de tijd van Thijsse een zeldzame plant. De Oranje luzernevlinder is in Nederland een vrij schaarse trekvinder met af en toe een topjaar waarin de soort massaal kan optreden. Dat Thijsse uitgerkend een dergelijke combinatie van zeldzaamheden heeft gezien maakte me nieuwsgierig naar Weeda’s bron, die helaas niet vermeld is. Thijsse heeft zeer veel en zeer verspreid gepubliceerd. Ik vreesde dan ook het nodige opzoekwerk. Mijn eerste gedachte, beginnen met zijn Verkadealbums, bleek een gouden greep. In het eerste album dat ik doornam, met de toepasselijke titel ‘*De bloemen en haar vrienden*’, vond ik op

pagina 66 de bron van Weeda’s tekst: “In den zomer van 1928 hebben wij een heel sterke intocht gehad van Oranje luzernevlinders. In heel Zuid Limburg wemelde het er van en ik heb ze toen mooi bezig gezien op de Ruige anjers, die daar nog veel groeien langs de Zuidgrens. Anjers en Primula’s zijn bloemen die echt ingericht zijn op het bezoek van vlinders, vooral de Anjers. Hun kroonbladen hebben lange stelen (nagels) en die worden dicht tegen elkaar gehouden door den langen buisvormigen kelk.”

Op pagina 67 schrijft Thijsse over de combinatie Oranje luzernevlinder en Ruige anjer: “Het is tamelijk zeker, dat de vlinders in het algemeen een voorkeur hebben voor roode, paarsachtige bloemen. We zagen al de Luzernevlinder op de Roode Ruige Anjer.”

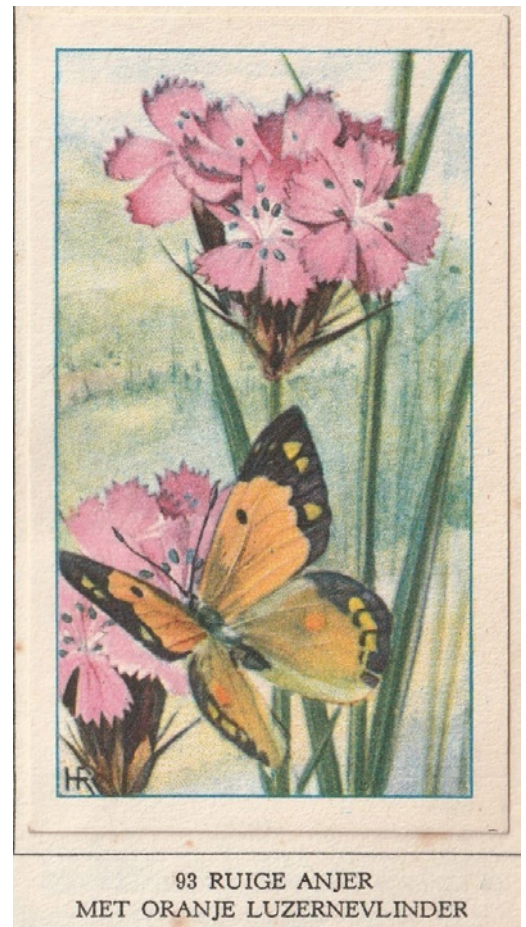
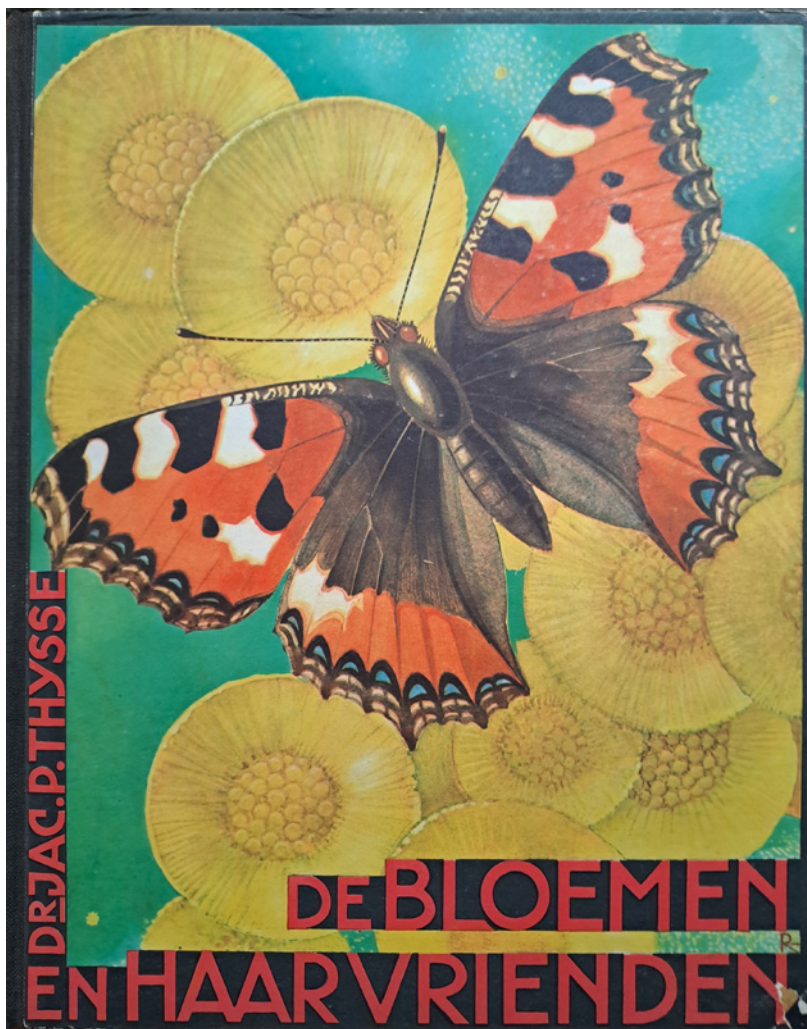
Toevallig op de juiste plek en op het juiste moment

Weeda wekt de indruk dat de Oranje luzernevlinder een regelmatige bezoeker is van de Ruige anjer. De originele

Ruige anjer (foto Loop Verburg).

Figuur 1: Voorkant van het Verkadealbum *De Bloemen en haar vrienden* (Thijssen, 1934, links) en plakplaatje 93 van de hand van H. Rol op bladzijde 56, *Ruige anjer met Oranje luzernevlinder* (rechts).

tekst laat echter zien dat Thijssen net op het moment van een zeldzame invasie van Oranje luzernevlinders op de juiste plek was. Om het een en ander in perspectief te plaatsen: in de periode 1947–1987 was slechts in drie jaren sprake van een massale invasie van Oranje luzernevlinders (Bink, 1992) Dat is gemiddeld eens in de dertien jaar. De combinatie Oranje luzernevlinder/Ruige anjer is in de Verkadealbum ook afgebeeld (figuur 1). Het is een vrolijk kleurrijk plaatje. De onderlinge verhoudingen kloppen echter niet. De bloemen van de Ruige anjer zijn veel te groot in verhouding tot de vlinder. In onze tuin hadden de bloemen van de Ruige anjer slechts een doorsnede van 7–16 mm.

Waarnemingen van vlinderbezoek in onze tuin

In de periode vóór 2023 heb ik niet gelet op eventueel vlinderbezoek bij de Ruige anjers in onze tuin. In 2023 noteerde ik de eerste bezoeker op 7 juli. Het was een mannetje Citroenvlinder. Hij foerageerde vrij uitgebreid op de toch minuscule bloempjes. Op dat moment bloeide ook de toch veel aantrekkelijker Vlinderstruik

(*Buddleia spec.*). Het verwonderde mij dat hij desondanks op de kleine verspreide bloempjes van de Ruige anjer vloog. De dag daarop, 8 juli, foerageerden zowel een mannetje als een vrouwtje Citroenvlinder op de bloemen. De volgende en tevens laatste waarneming in 2023 was 11 augustus toen een mannetje Citroenvlinder de bloempjes wist te vinden. Voor 2024 heb ik slechts één waarneming. Op 19 juli vloog een vrouwtje Citroenvlinder op de bloempjes van de Ruige anjer. Behalve Oranje luzernevlinder vliegt dus ook de Citroenvlinder op Ruige anjer. Het is een regelmatiger bezoeker dan de Oranje luzernevlinder van Thijssen en Weeda.

Literatuur

- Bink, F.A., 1992: *Ecologische Atlas van de Dagvlinders van Noordwest-Europa*. Schuyt & Co.
- Duistermaat, H., 2020: *Heukels' Flora van Nederland*. 24e druk. Naturalis Biodiversity Centre, Leiden. Noordhoff uitgevers.
- Thijssen, J.P., 1934: *De bloemen en haar vrienden*. Uitgave Verkade's Fabrieken NV, Zaandam.
- Weeda, E.J., R. Westra, Ch. Westra & T. Westra, 1985: *De Nederlandse oecologische Flora deel 1.IVN* in samenwerking met de VARA en de VEWIN.

Van rups naar larve: een metamorfose

Ate Dijkstra

De titel verdient enige toelichting. Eind mei, wat preciezer 27 mei, deponeerde ik bij een Rododendron in onze voortuin wat extra grond. Tot mijn verbijstering zag ik plotseling dat een zes meter lange zoom Puntwederik (*Lysimachia punctata*) die door onze voortuin meandert nog slechts bestond uit vrijwel volkomen kale stengels met nauwelijks nog een blad. Bij enkele stengels was in de top nog een klein pruikje bladeren aanwezig met daarop 1–3 rupsjes. Deze waren vuilwit met een wat lichtgroen-blauwachtige rug. Het was nu zaak om erachter te komen welke soort het was.

Ik raadpleegde daarvoor de onovertroffen ecologische flora (Weeda e.a., 1985). Daarin staat bij veel Nederlandse wilde plantensoorten ook de relatie met andere organismen. Bij Grote wederik (*Lysimachia vulgaris*) is te lezen dat op die plant de spanner *Anticollis sparsata* leeft. Toen ik die in de veldgids *Nachtvinders* (Waring & Townsend, 2006) opzocht om er wat meer over te weten te komen, bleek het te gaan om de Wederikdwergspanner.

Deze spanner heeft wederiksoorten als waardplant en een voorkeur voor planten in de schaduw. Onze voortuin is op het Noorden. Toen ik op Google nog een vraag tegenkwam over een door rupsen kaalgevreten Puntwederik en als dader de Wederikdwergspanner werd aangewezen, nam ik klakkeloos aan dat dat ook in onze tuin het geval was. Er ontstond echter enige twijfel toen ik in de veldgids *Nachtvinders* las dat de rupsen in juni–augustus aanwezig zijn. Ik vond echter al op 27 mei rupsen. Op die datum waren ook al vrijwel alle bladeren van de 189 stengels (ik heb ze geteld) van de zoom Puntwederik geconsumeerd. Dat zeer vroege optreden probeerde ik nog weg te redeneren met argumenten als het was een nat voorjaar en mogelijk speelt klimaatverandering (zachte winters) een rol.

Maar mijn twijfels werden nog groter toen ik op een foto zag dat de rupsen van de Wederikdwergspanner duidelijk groen waren en niet vuilwit met een licht groen-blauwachtige rug. Ook wordt vermeld dat de rupsen overdag rusten met de kop naar beneden tegen de stengel of aan de onderkant van een blad van de waardplant. De rupsen op onze Puntwederik zaten echter overdag duidelijk zichtbaar op het pruikje overgebleven blad. Ik twijfelde dan ook steeds meer aan mijn determinatie Wederikdwergspanner.

Toen ik op Google “witte rups op wederik” aanklikte viel gelijk het kwartje: mijn rupsen waren geen rupsen maar de larven van de bladwesp *Monostegia abdominalis*. De larve van deze, overigens vrij algemene bladwesp, leeft op verschillende soorten wederik waaronder ook de Puntwederik. Als ik een beetje beter had opgelet had ik natuurlijk direct kunnen zien dat het niet om een voor de spanners karakteristieke spannerrups ging. De larven van bladwespen lijken op rupsen en worden

Wederikdwergspanner. De Witten bij Coevorden, 24 juli 2019 (foto Eef Arnolds).

ook wel ‘bastaardrupsen’ genoemd. Ze hebben echter zes of meer paar propoten. Een rups heeft maximaal vijf paar propoten. Larven van bladwespen hebben twee enkelvoudige ogen, rupsen hebben er zes. Een bekende, maar niet erg geliefde, bladwesp is de Bessenbladwesp (*Nematus ribesii*) waarvan de larven vaak kruisbes- en aalbesstruiken kaalvreten.

Kortom in plaats van een rups had ik te maken met een larve. Tenslotte: de kaal gestripte zoom Puntwederik heeft zich in de loop van het jaar prima hersteld en is weer volop in blad gekomen. Ze heeft echter maar enkele bloempjes geproduceerd.

Literatuur

Waring, P. & M. Townsend, 2006: *Nachtvinders*, Tirion Uitgevers B.V., Baarn.
Weeda, E.J., R. Westra, Ch. Westra & T. Westra, 1988: *Nederlandse Ecologische Flora deel 3*, IVN in samenwerking met de VARA en VEWIN.

De bladwesp *Monostegia abdominalis* (links, bron Wikipedia) en een larve op Grote wederik (rechts, foto Joop Verburg).

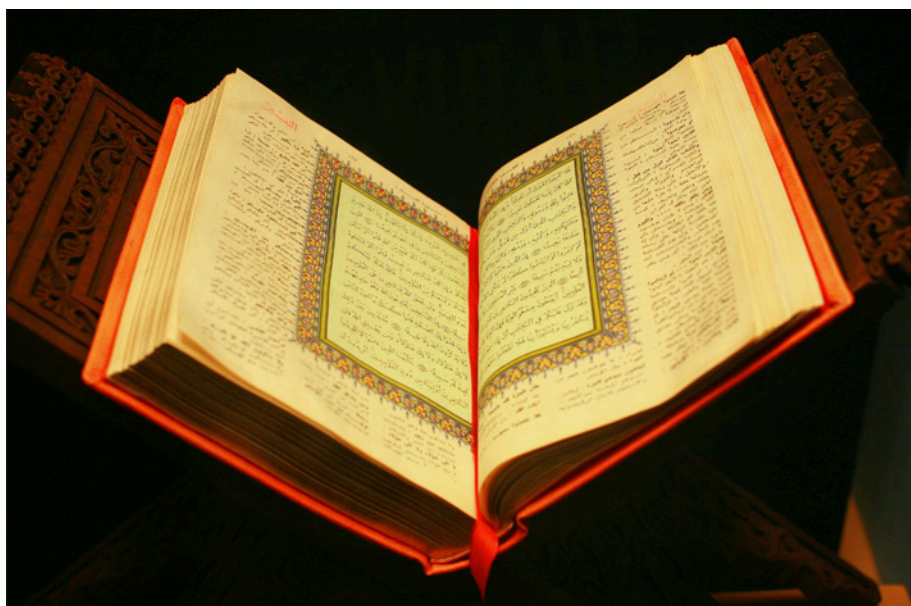
Vlinders in de kunst en literatuur deel 11: Islamitische kunst (2)

Ate Dijkstra

Met name in Iran (Perzië) is sprake van een oude literaire traditie. De Arabische cultuur is echter van oorsprong een nomaden (Bedoeïen-)cultuur waarin vooral mondelinge (orale) tradities een belangrijke rol spelen. Overigens zijn veel beroemde klassieke teksten, zoals de Bijbel en de Illias, orale overleveringen die op een bepaald moment schriftelijk zijn vastgelegd. Het is ook goed om zich te realiseren dat het Arabisch een Semitische taal is en het Perzisch een Indo-Europese.

Uit de pre-islamitische periode kennen we liefdesgedichten, treurdichten en lofdichten. Ondanks alle pogingen van de streng-islamitische bovenwereld in een land als Saoedi-Arabië om die cultuur te laten verdwijnen, leeft die nog steeds. De speurtocht naar deze zeer oude mondelinge verhalen en gedichten heeft de arabist Marcel Kurpershoek prachtig vastgelegd in een tweetal boeken. De Koran is het oudst bekende Arabische prozawerk van een aanzienlijke omvang (figuur 1). Dat wordt in de Arabische wereld niet zo gezien. De Koran is geen product van de Arabische cultuur maar Gods woord.

Het literaire genre dat vanaf het begin tot op heden zowel in Arabische als Perzische cultuur de hoogste status geniet, is de dichtkunst. Perzië is een gebied van steppen, woestijnen en bergen met meestal een schaarse begroeiing. Schaduw en water zijn dan ook twee belangrijke elementen. Ons woord *Paradijs* komt van het Perzisch woord *Pairidaezas*, wat ‘ommuurde tuin’ betekent. Het idee Paradijs als tuin is echter veel ouder en stamt uit de Sumerische periode (ca 4000 v.Chr.) in Mesopotamië. Terwijl tuinen, planten en vogels in gedichten de nodige aandacht krijgen geldt dat niet voor vlinders. Ondanks deze aandacht voor de natuur ontbreekt in de vlinder de bloemlezingen die ik heb geraadpleegd.

Figuur 1: Opengeslagen Arabische Koran (bron: nl.wikipedia.org).

De zaak van de dieren tegen de mensen

‘De zaak van de dieren tegen de mensen’ is een literair werk dat stamt uit het midden van de tiende eeuw. Het is onderdeel van een omvangrijk geschrift van een groep vrijzinnige filosofen uit Basra in Irak. De dieren in dit werk zijn het zat om door de mensen te worden uitgebuit en dienen ook een klacht in tegen het verdwijnen van hun leefgebieden. De rechter is een Djinn die de pleidooien van de dieren en de tegenargumenten van de mensen aanhoort en uiteindelijk een uitspraak doet. De argumenten van de mensen tegen de klachten van de dieren worden steeds weer door de dieren vakkundig weerlegd en elke keer staat de mens met de mond vol tanden. Tegen het laatste argument, namelijk dat mensen wel het paradijs kunnen betreden, kunnen ze echter niet op: “*Gaat er (het paradijs) binnen om er eeuwig te blijven. Jullie dieren is dat allemaal ontzegd, omdat jullie na je verscheiden niet blijven voortbestaan.*” Dat laatste is natuurlijk een kulargument. Hoewel dit werk stamt uit de tiende eeuw is het nog verbazingwekkend actueel. Bij de kruipende dieren die een klacht indienen tegen de behandeling van de mensen behoren ook de rupsen. De koning van de kruipende dieren is de draak. Tot de kruipende dieren behoren verder onder meer slangen, schorpioenen, kameleons, mestkevers, vlooien, krekels, sprinkhanen en allerlei wormen, kortom allemaal dieren, die ontstaan uit rottende materie of spontaan

uit allerlei andere materie zoals klei, azijn en ijs. De kruipende dieren refereren aan het vakmanschap van sommigen van hen. Zo wordt er gewezen naar de zijderups. “*Die is uiterst bekwaam, en haar vakmanschap is het meest volmaakt van allemaal. Zo zoekt zij, als ze zich volgegeten heeft in de wei, een plekje tussen de bomen, planten en doortakken, en trekt daar van haar speeksel fijne, gladde, kleverige en sterke draden. Daarmee weeft ze een huisje om zich heen als stevige zak, ter bescherming tegen hitte en kou, wind en regen. Daar slaapt zij dan in tot een bepaald moment. Dat doet ze allemaal zonder dat ze het*

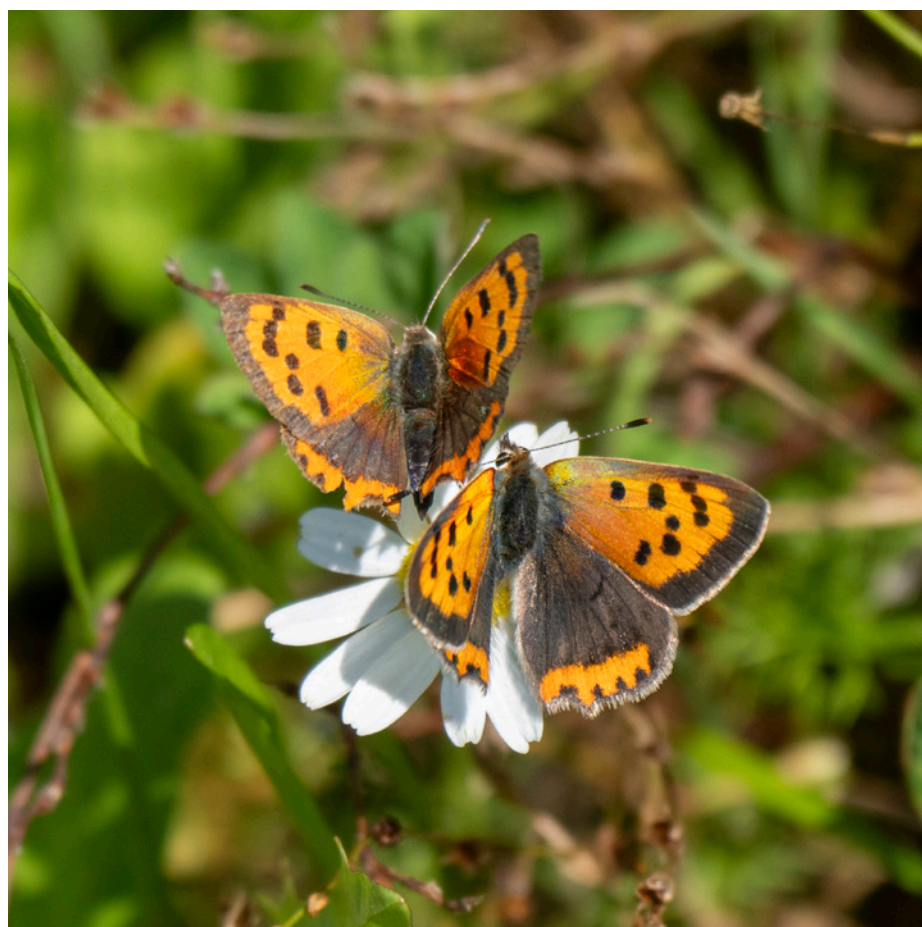

van leermeesters, vader of moeder heeft moeten leren; dat is haar ingegeven en geleerd door God – machtig en verheven is Hij. Ze doet dit allemaal zonder spinnewiel of spinklos, naald of schaar nodig te hebben, zoals jullie snijders, kleermakers en wevers.” In het pleidooi dat de krekkel, als vertegenwoordiger van de kruipende dieren houdt, stelt deze dat de mensen geen aandacht schenken aan kruipende dieren. “Ze slaan er geen acht op, schenken geen aandacht aan en letten niet op, terwijl ze grof en ruw over alles heenlopen. Zij loochenen Zijn (Gods) weldaden, ontkennen Zijn zegeningen en schenken geen aandacht aan wat Hij heeft gemaakt. Zij laten zich laatdunkend uit over Zijn schepselen, tegenover de zwakken ervan gedragen zij zich trots en vijandig, bruut en onrechtvaardig.”

Eigenlijk dient iedereen, die dierenrechten en dierenwelzijn hoog in het vaandel heeft staan dit boek ter inspiratie in zijn kast te hebben. Men zal merken dat sinds de tiende eeuw de mens niet veel veranderd is wat betreft zijn houding tegenover onze medeplaneetbewoners.

Literatuur

- Bruijn, J.T.P. de, 2002: *Een karavaan uit Perzië, Klassieke Perzische poëzie*. Uitgeverij Bulaaq, Amsterdam.
- Bruijn, J.T.P. de, 2023: *Saadi: De rozentuin*. Uitgeverij Bulaaq, Amsterdam.
- Gelder, G.J. van, 2000: *Een Arabische tuin, Klassieke Arabische poëzie*. Uitgeverij Bulaaq, Uitgeverij Halewyck, Amsterdam/Leuven.
- Kruk, R., 2010: *De zaak van de dieren tegen de mensen*. Uitgeverij Bulaaq, Amsterdam.
- Kurpershoek, M., 1992: *Diep in Arabië*. Meulenhoff Nederland bv, Amsterdam.
- Kurpershoek, M., 1995: *De laatste bedoeïen*. Meulenhoff Nederland bv, Amsterdam.
- Wightman, G.B.H. & A.Y. al Udhari, 1975: *Birds through a Ceiling of Alabaster, Three Abbasid Poets*. Penguin Books Ltd, Harmondsworth, Middlesex, England.

Voor de Kleine vuurvinder was 2024 geen goed jaar. Schrapveen (foto Dick Mooi).

Colofon

Redactie:

Ben Hoentjen (eind)redactie, met dank aan alle schrijvers en fotografen!

Vormgeving en opmaak:

Jan Faber (enitials.nl)

Uiterste inleverdatum

kopij voorjaarsnieuwsbrief '25:
31 maart 2025

